

van ser copiats és el de 1204. Com que aquest treball pastoral va ser elaborat pensant emprar-lo durant la Quaresma, l'any en què probablement es féu la còpia de l'escrit hauria estat el 1203. És a dir, que l'any vinent serà la data en què molt probablement es complirà el vuitè centenari del text que ens ha arribat de les *Homilies*. Una altra cosa seria parlar de quan van ser redactades a partir de les fonts, cosa que avui per avui és impossible de conèixer.

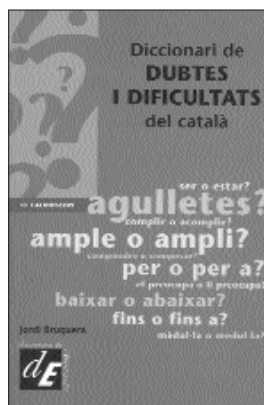
Conclusions

Per acabar, podem afirmar que disposem d'un nou estudi, exhaustiu, rigorós, apassionant i apassionat, sobre el text més important de la nostra llengua. Per les dades que aporta i per la sagacitat amb què es basteixen les hipòtesis, esdevé un material d'estudi i d'informació imprescindible i alhora amè per a totes aquelles persones que vulguin acostar-se a un millor coneixement del nostre homiliari i al món homilètic de l'època en general. És un estudi que dignifica la llengua i ens pot fer sentir orgullosos de pertànyer a un país que, malgrat no disposar encara de les eines que tenen els estats moderns, compta amb estudiosos preparats i laboriosos i amb institucions i editorials capaces de posar a l'abast del públic un treball d'aquestes característiques.

Ara ja només falta que les institucions, local, comarcal i nacional, sàpiguen estar a l'alçada de les circumstàncies i que l'any vinent, el 2003, data en què es complirà el vuitè centenari de les *Homilies*, se celebri aquesta efemèride amb el ressò, la dignitat i els honors que sens dubte es mereix. ♦

Marcel Fité

Si l'obriu, no el tancareu

Jordi Bruguera amb col·laboració de Josep Torras, **Diccionari de dubtes i dificultats del català**, Enciclopèdia Catalana, Barcelona 2001.

Amb afany de curiositat i amb esperit crític he fet una repassada a aquest diccionari de dubtes i dificultats. D'antuvi no volia pas dir-ne res ací, però la progressiva admiració que la seva lectura em produeix m'anima a dir que disposem d'un diccionari de dubtes i dificultats obligat de llegir. Un diccionari que, malgrat remarcar dubtes i dificultats, ens fa sentir orgullosos de tenir una llengua molt ben travada i codificada; un diccionari curull de frases exemplificatives del que es diu, les quals fan com d'imant mentre es llegeix la fresca definició dels mots. Quines frases tan planeres, tan ben encertades! Del començament al final, la redacció d'aquest diccionari és una filigrana de competència lingüística; és certament una redacció duta a terme per persones de sentit lingüístic agut i afinat. Lògicament, aquest diccionari no conté moltes paraules que potser voldríem veure-hi també reflectides, però la tria s'ha fet amb bon criteri i no cal dir que la majoria de conceptes hi són tractats amb plenitud i encert; mireu, si no, els verbs **ser / estar** (pp. 183-185), els tan ben raonats i expressats comentaris sobre **per / per a** (pp. 154-157), etc.

Tenir aquest diccionari a les mans és contemplar la meravellosa paraula i gaudir-ne a ple cor. Això (i sempre que dic això vull dir *tenir aquest diccionari a les mans*) és gaudir d'un diccionari de definicions, amb multitud d'exemples molt apropiats i ben trobats. Llegiu **carrer** (p. 61), **costar** (p. 73), **gran** (p. 111), **posar** (162), etc.

Això ens clarifica, com mai no havíem vist, una colla de significats per tal com els precisa d'una manera nova i fent contraposicions que resulten allisonadores. Llegiu **irritar** (p. 121), **posar l'accent en** (163), etc.

Això és haver trobat l'explicació, feta amb traça, a règims verbals que en altres obres era dubtosa o no descrita amb prou claredat. Llegiu

guerrear (p. 112), **harmonitzar** (p. 113), **intervenir** (121), **pasturar** (p. 152), **rebotre** (p. 172), etc.

Això és disposar d'un diccionari de sinònims o de mots que en poden substituir un que no trobem prou adient per a expressar un tal concepte: Llegiu **altell** (p. 37), **anunciar** (p. 39), **apuntar** (p. 42), **carregar-se** (61), **tragar** (p. 198), etc.

Això és haver-se comprat un diccionari de barbarismes. Llegiu ***agobiar** (p. 32), ***apretar** (p. 41), ***averigüar** (p. 47), ***cordillera** (p. 72), ***disfrutar** (p. 85), ***stànding** (188), etc.

Això és com un aparell detector de castellanismes. En cada pàgina se us n'assenyalen; a tot arreu se us n'hi presenten de camuflats.

Això equival a una fer servir una gramàtica. Llegiu **amb** (p. 37), **costar** (p. 73), **de + infinitiu** (p. 78), **probablement** (p. 165), ***lo** (article neutre), etc.

Això és com tenir un mestre al davant que ens ensenya a parlar bé, remarcant el sentit i el valor de cadascuna de les paraules. Llegiu **alçada** (p. 34), **insurgent** (120), **quart** (p. 169), etc.

Això és haver-se inscrit a classes de fonètica. Llegiu **amén** (p. 38), **higiene** (p. 114), **presagi** (p. 164), etc.

Això és tenir el privilegi d'anar assaborint una colla d'ensenyaments que anomenaríem *magistrals*. Llegiu **hostessa** (p. 115), **ratllar** (p. 172), etc.

Això és connectar amb la saviesa i amb el corrent prestigiador de la llengua. Als qui han intervingut en aquesta obra se'ls ha de reconèixer el sentit del gust, de la concisió, de la claredat, de la bona orientació.

Això ens fa delectar qualitats de maduresa humana per tal com l'obra, amb bona educació però amb fermesa, sap dir-nos que hi ha coses que no sempre s'han fet bé. Llegiu ***cundir** (p. 75), **matx** (p. 135), etc.

No podem deixar d'esmentar l'apèndix de la part final, que ofereix tot un ventall de consideracions gramaticals bàsiques (accentuació, concordança, gentilicis, numerals, puntuació, conjugació verbal...).

Què hi ha de perfectible? Doncs, nosaltres en l'entrada ***a capa i espasa** hi hauríem afegit *a peu i a cavall*. En l'entrada ***palomita** hi hauríem afegit *rosetes*. També cal dir que el diccionari passa de puntetes per sobre d'alguns punts discutibles de la normativa lingüística, en punts encara no resolts o mal resolts per la nostra docta instància lingüística (les noves «normes» del guionet, l'ús de l'interrogant inicial...). Però això és *peccata minuta* i ja sabem en quines obres podem trobar-ho ben tractat i a bastament.

Correu a comprar aquest diccionari, i serà bon senyal si d'ací a un any el teniu ja fet malbé de tant mirar-vos-el. Quina falta faria als qui intervenen en els mitjans de comunicació! És un llibre molt pràctic i manejable, tant, que gairebé us cap en una butxaca d'americana. I el trobo tan llegidor i ben editat! I ara us deixo, que vull continuar llegint-lo. ♦

Ramon Sangles i Moles